

Øjenstatistik Shetland Sheepdog 2022 DKK

Diagnose fordeling blandt 337 øjenlyste sheltier 2022 (nogle hunde kan have to diagnoser, det er diagnose frekvensen der er angivet. Undtaget er selvfølgelig frie hunde)	Total antal med diagnose	Antal Voksne	Antal Hvalpe	Forklaring
Intet påvist	291	71	220	Hunden har ingen medfødte og/eller arvelige øjensygdomme eller andre tilkomne øjenlidelser.
Mild CRD(heraf en hvalp hvor CRD er mistænkt)	12	2	10	Fejl i udviklingen af strukturerne i bagerste del af øjet, som på ingen måde påvirker hundens syn. CRD er arveligt. Hunde med CRD bør parres med hunde der ikke har CRD eller andre former for CEA. Optimalt med hunde der er genfri for CRD/CEA(CH)
CRD udtalt, med blødning i øjet og nethinde løsning	1	0	1	Udtalt CRD kan påvirke synet. Alvorlige komplikationer til CEA/CRD er blødninger i øjet og løsning af nethinden fra den normale placering. Disse komplikationer kan medføre blindhed. Sygdommen er medfødt og udvikler sig ikke med alderen. Dog kan komplikationer opstå senere i livet og udviklingen af graden af dem ændres over tid.
Mild distichiasis	18	18	0	Overtallige og fejlplacerede øjenhår, ofte tilkommer de med alderen i varieret antal. Ses meget sjældent hos hvalpe. Yderst sjældent påvises der distichiasis i udtalt grad. Ofte noget der først påvises når hunden øjenlyses, hvor hunden forinden ikke har vist nogen symptomer.. Arvegangen for distichiasis er ikke afklaret.
Andet medfødt påvist: Lacrimal punktum atresia	5	3	2	Medfødt manglende åbning af tårekanalen eller forsnævring heraf
Kataract (ikke medfødt): Påvist, Post.Pol.	1	1	0	Grå stær på et øje i dette tilfælde. Muligvis en arvelig variant da hunden er ung, men fremgår ikke af attesten om det er en arvelig variant. Men der er ikke tale om aldersbetinget grå stær, da der som sagt er tale om en ung hund.
Andet ikke-medfødt: Påvist. SPR/Slowly Progressive Retinopathy..	1	1	0	Slowly Progressive Retinopati, SPR, som ikke medfører total blindhed, som det er tilfældet med PRA. Hunde med SPR vil over tid kunne udvikle nedsat syn i mørke, men i så fald i en høj levealder. SPR er en meget langsomt udviklende retinopati, deraf navnet SPR: Slowly Progressive Retinopati. Hunden bør ikke indgå i avl, da der er tale om en formodet arvelig variant af retinopati, der ses hos Shetland Sheepdog. SPR går også under navnet: Sheltieretinopati eller arvelig retinopati. Se mere vedrørende SPR på side 2, under info om SPR og avl
Andet medfødt: Påvist.Persistent hyaloid artery (PHA)	6	2	4	Pulsåren, der i fosterstadiet fører blod til øjets linse er ikke helt forsvundet i ugerne efter fødslen. Undertiden kan en lille trådagtig rest ses bag linsen svævende i glaslegemet. Ud fra et forsigtighedsprincip jf. evt. arvelighed, bør hunden parres med en fri.
PHTVL/PHPV Grad 1	1	0	1	Forkortelsen står for Persisterende Hyperplastisk Tunica Vasculosa Lentis / Persisterende Hyperplastisk Primær Vitreus. Tilstanden skyldes, at de blodkar som omslutter linsen mens øjet udvikles, ikke tilbagedannes normalt efter at hunden er født. Forandringerne inddeles i graderne 1-6 alt efter hvor alvorlige de er. Små forandringer påvirker ikke synet, mens store forandringer fører til at hunden får reduceret syn eller bliver blind. Svære grader ses yderst sjældent i racen indtil nu. Man formoder der er en vis arvelighed. Svære grader bør ikke indgå i avl. Milde grader kan indgå i avl, men parres med fri.
PPM	7	0	7	I fosterstadiet og i dagene efter fødslen, er pupillen dækket af en hinde med et fint netværk af blodkar, der normalt forsvinder kort tid efter at hunden har åbnet øjnene. Ved PPM forsvinder hinden ikke fuldstændigt, og der kan være trådformede rester tilbage. Resterne kan være placeret forskellige steder i øjet, og det kan angives på ECVO attesten. Små forandringer har ingen betydning for hunden, mens store forandringer kan påvirke synet. Der ses yderst sjældent store forandringer. Jf. evt. arvelighed bør hunde med PPM parres med hunde der er fri

Øjenlyste Shetland Sheepdog 2022 DKK, generelt:

Procentdel øjenlyst frie hunde, både hvalpe og voksne	86,4%
Procentdel hunde med CRD både hvalpe og voksne, hvoraf en har udtalt CRD og en er mistænkt med CRD	3,9%
Procentdel af øjenlyste hunde, som er voksne (95 voksne)	28,2%
Procentdel hvalpe der er øjenlyst ud af total antal stambogsførte hvalpe i 2022(242 øjenlyste hvalpe, 258 stambogsførte hvalpe)	93,8% <i>(Fordi forældredyr er CEA(CH/CRD) gentestede og man ud fra deres status ved at de sammen ikke kan få hvalpe med CRD eller man vælger at genteste hvalpene for CEA(CH/CRD) betyder det ikke at disse hvalpe er fri for andre medfødte øjensygdomme og de kan have øjensygdomme som kan påvirke deres syn, dette gælder ikke for hunde med mild CRD. Hvis en hvalp ikke er øjenlyst, men har påvist CRD på en gentest herfor (CEA(CH) gentesten), siger gentesten intet om graden af CRD og afdækker heller ikke om hvalpen har colobom, samt graden heraf. Det er selvfølgelig op til den enkelte opdrætter om man vil øjenlyse hvalpe eller ej, men Vi tillader os i denne sammenhæng at informere herom, i fald nogle opdrættere ikke ved dette og så hvalpekøbere også er informeret om hvad gentesten afdækker jf. de medfødte øjensygdomme)</i>

Info om SPR og avl:

Vær obs. på at forældredyrene skal anses som værende bærere af SPR og naturligvis vil et afkom til hund med SPR også være bærer. Kuldsøskende, halvsøskende, helsøskende, afkom og forældre kan fortsætte i avl, men det er tilrådeligt at deres øjenlysning ikke er mere end 1 år gammel, når de anvendes i avl. SPR kan forekomme så tidligt som 1,5-årsalderen (PRA er set i yngre alder), men oftest ses forandringerne først tydeligt nok til diagnose i 4-5 års alderen, hvor man ved at følge avlsanbefalingerne har mulighed for at holde øje med denne øjensygdom i avlsarbejdet og i racen. Frekvensen af tilfælde med SPR er let stigende i Skandinavien, men øjenlyserne er også blevet dygtigere over de seneste 5-6 år til netop at se denne øjensygdom. Den kan forveksles med PRA, så det at de er blevet dygtigere til at spotte hvad der er SPR og ikke PRA, er en stor fordel. Før i tiden fik nogle hunde diagnosen PRA, hvor en ERG undersøgelse afklarede der var tale om SPR i stedet. Det er vigtigt at SPR mistænkte øjenlyses på ny, dels for at be- eller afkræfte diagnosen men også for at sikre sig forandringerne ikke er et tidligt tegn på PRA. En PRA diagnose har helt andre avlskonsekvenser end SPR.

Bemærk på Norsk Shetland Sheepdog Klubs hjemmeside kan man finde oplysninger om hvilke hunde i Skandinavien der har fået påvist denne diagnose, om end listen med oplysninger ikke er samstemmende med det faktiske antal, da de hunde der står på listen er indberettet frivilligt til avlsudvalget i Norge (samme gælder for listen med hunde med PRA). Sundheds-og avlsudvalget DSSK har overblik over de fleste hunde i Scandinavien som har mistænkt eller påvist SPR idet diverse databaser følges løbende(Norge, Finland og Sverige). Det er ikke muligt at få det samme overblik i andre lande, da de ikke har data tilgængelig via. databaser med oversigter og der er også lande hvor man slet ikke øjenlyser voksne sheltier som der gøres i Scandinavien, men avler primært ud fra CEA(CH) gentesten i stedet.

Gentestene for PRA:

Det er aktuelt muligt at genteste sin sheltie for PRA. Det er nu muligt at genteste for to typer PRA. Det er dog vigtigt man er klar over at det ikke er alle typer PRA hos Sheltland Sheepdog det er muligt at fange på disse gentests. Så øjenlysning og observation på bærere på stamtavler og avlsråd jf. avl med stamtavler med PRA bærere indenfor 5 generationer (disse avlsråd findes på Norsk Shetland Sheepdog Klubs hjemmeside) er stadig relevant i forhold til forebyggelse af PRA i racen.Vil du vide mere om PRA og gentestene står der god info herom på Norsk Shetland Sheepdog Klubs hjemmeside.